

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Moniky Javorové a soudkyň JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. ve věci

žalobce: **Bystroň construction s.r.o.**
sídlem Bieblova 406/6, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Machkem
sídlem Dlouhá 3355/6, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení – pracoviště Ostrava**
sídlem Zelená 3158/64a, 702 00 Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 1. 2022, č. j. 48000/000918/22/020/TR, ve věci dlužného pojistného

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení – pracoviště Ostrava ze dne 19. 1. 2022, č. j. 48000/000918/22/020/TR **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Michala Machka, sídlem Dlouhá 3355/6, 702 00 Ostrava.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 18. 3. 2022 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 19. 1. 2022 č. j. 48000/000918/22/020/TR (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzen platební výměr Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále jen „OSSZ“) ze dne 30. 11. 2021 č. j. 48008/377383/21/010/BB (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým bylo žalobci uloženo uhradit dlužné pojistné ve výši 226 965 Kč a dopočtené penále za dlužné pojistné ve výši 52 895 Kč, celkem tedy 279 860 Kč.
2. Žalobce v žalobě namítl, že považuje napadené i prvostupňové rozhodnutí za nezákonné z důvodu nesprávné interpretace § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o prominutí pojistného“) a z důvodu nezákonného rozšíření podmínek pro přiznání nároku na prominutí pojistného. Předmětný zákon dle žalobce nestanoví jako nezbytnost mít v porovnávacím období zaměstnance, nýbrž bere měsíc březen 2020 jako ukazatel toho, že bude dosaženo smyslu a účelu daného zákona. Z důvodové zprávy citované normy vyplývá následující: *„Základní podmínkou pro tuto pomoc zaměstnavatelům je, že zaměstnavatel výrazně nesnížil v tomto ekonomicky nepříznivém období zaměstnanost a zároveň nesnížil objem mezd poskytovaných svým zaměstnancům (ne o více než 10 % oproti stavu v březnu 2020). Podporuje se tím zachování zaměstnanosti na začátku období po uvolnění striktních opatření proti šíření nákazy novým koronavirem.“* K písmenu b) pak uvádí, že: *„Program podpory zaměstnavatelů má za primární cíl udržet co nejvyšší zaměstnanost, která pak bude přispívat k obnovení ekonomického růstu. Navrhuje se proto udržení zaměstnanosti alespoň na úrovni 90 % stavu před pandemií; výchozím měsícem pro porovnávání počtu zaměstnanců bude březen 2020.“* A k písmenu c) mimo jiné: *„Tato podmínka sleduje udržení přibližné mzdové úrovně, tj. prominutí pojistného se bude týkat těch zaměstnavatelů, u nichž došlo jen k nízkému, tj. nejvýše 10ti procentnímu poklesu mezd.“* Dle žalobce je tak zřejmé, že smyslem zákona o prominutí pojistného je finanční pomoc zaměstnavatelům, která zajistí, že v daném období nedojde celorepublikově ke snížení zaměstnanosti a zároveň ke snížení objemu mezd vyplácených zaměstnancům. Podle žalobce nárok na prominutí pojistného nelze zaměstnavateli odeprít pouze z důvodu, že neměl v měsíci březnu 2020 žádné zaměstnance. Žalobce sice v březnu 2020 ještě nebyl evidován jako zaměstnavatel a stal se jím až v dubnu 2020, kdy přijal do pracovního poměru první zaměstnance, nedošlo však u něj ke snížení zaměstnanosti a ke snížení objemu mezd, naopak zaměstnanost byla navýšena. Pokud žalobce v měsíci březnu 2020 nezaměstnával žádné osoby a v následujících měsících ano, je zřejmé, že bylo dosaženo smyslu a účelu zákona o prominutí pojistného, když zaměstnanost se nesnížila, naopak se zvýšila. Žalobce dále uvedl ke stanovisku žalované v napadeném rozhodnutí, že *„nulová hodnota nemůže být základem pro výpočet procentní hodnoty“*, že je nepovažuje za příléhavé, jelikož vede k absurdní situaci, kdy zaměstnavatel, který bude k datu 1. 3. 2020 evidovat 1 zaměstnance, a který přijme v následujícím měsíci do pracovního poměru dalších 10 (nebo i více) zaměstnanců, bude mít na prominutí pojistného nárok, kdežto žalobce, který neměl žádného zaměstnance a následně přijme stejné množství zaměstnanců jako v uvedeném příkladu, nikoliv. Tento postup povede k zásadnímu znevýhodnění žalobce oproti ostatním zaměstnavatelům, což žalobce považuje za nezákonné.

3. Žalovaná ve vyjádření uvedla, že při svém rozhodování rovněž vycházela z důvodové zprávy k zákonu o prominutí pojistného. Dle žalované je základní podmínkou pro získání výhody prominutí pojistného za červen až srpen 2020 skutečnost, že zaměstnavatel výrazně nesnížil v tomto ekonomicky nepříznivém období zaměstnanost a zároveň nesnížil objem mezd poskytovaných svým zaměstnancům, čímž došlo k podpoře zaměstnanosti na začátku období po uvolnění restriktivních opatření proti šíření nákazy koronavirem v roce 2020. Dle žalované je právní úprava zákona o prominutí pojistného postavena na podpoře zachování zaměstnání u osob s trvalými příjmy ze zaměstnání, kdy za takové osoby se považují zaměstnanci v pracovním poměru, který zakládá účast na nemocenském pojištění. Žalovaná má za to, že program podpory zaměstnavatelů měl za primární cíl udržet co nejvyšší zaměstnanost, která měla být nápomocná k obnovení ekonomického růstu a bylo tak navrženo udržení zaměstnanosti alespoň na úrovni 90 % stavu před pandemií v roce 2020. Dle žalované proto byla jako podmínka pro prominutí pojistného stanovena skutečnost, že úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíce červen, červenec a srpen 2020 činil alespoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020. K tomu je v důvodové zprávě citovaného zákona uvedeno, že nárok na prominutí pojistného se týká těch zaměstnavatelů, u nichž došlo jen k nízkému, tj. nejvýše 10 % poklesu mezd. Z důvodové zprávy je tak dle žalované zřejmé, že podpora zaměstnavatelů vyplývající ze zákona o prominutí pojistného se týká zaměstnavatelů, kteří zaměstnance zaměstnávali v roce 2020 v době přijetí restrikcí z důvodu pandemie COVID 19 (březen) a rovněž v období po jejich uvolnění (červen až srpen 2020). Proto dle žalované jako podmínky pro prominutí pojistného za uvedené období bylo nastaveno srovnání 90 % počtu zaměstnanců v pracovním poměru účastných nemocenského pojištění ke dni 31. 3. 2020 a k 30. 6. 2020, 31. 7. 2020 a 31. 8. 2020, což platilo i v oblasti odměňování zaměstnanců v pracovním poměru. Žalovaná má za to, že výhody prominutí pojistného nelze poskytnout zaměstnavateli, který nezaměstnával v době zavedení restrikcí v souvislosti s pandemií v březnu 2020 zaměstnance v trvalém pracovním poměru s účastí na nemocenském pojištění. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout.
4. Žalobce v reakci na vyjádření žalované podáním doručeným krajskému soudu dne 6. 6. 2022 pouze zdůraznil podstatné body své žaloby.
5. Z obsahu správních spisů soud zjistil, že žalobce, který vznikl dne 15. 11. 2019 a jako zaměstnavatel je evidován od 1. 4. 2020, uplatnil nárok na prominutí pojistného (resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele) ve smyslu zákona o prominutí pojistného za měsíce červen, červenec a srpen 2020. Soudu je ze spisové dokumentace známo, že ve dnech 6. 10. 2021 – 8. 10. 2021 proběhla u žalobce kontrola plnění jeho povinností jako zaměstnavatele v oblasti nemocenského pojištění, důchodového pojištění a odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, kterou bylo zjištěno, že zaměstnavatel za kalendářní měsíce červen 2020, červenec 2020 a srpen 2020 uplatnil na předepsaném tiskopisu „Přehled o výši pojistného“ snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele dle zákona o prominutí pojistného. Podle výsledku kontroly žalobci nevznikl nárok na prominutí pojistného, neboť nesplnil podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného. Z tohoto důvodu vznikl nedoplatek na pojistném za zaměstnavatele. Žalobce proti kontrolnímu zjištění brojil námitkami, které prvostupňový správní orgán jako nedůvodné zamítl opět s odůvodněním, že žalobce nesplnil podmínky v § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného. Krajský soud dále ze správního spisu zjistil, že zaměstnanci jsou u žalobce evidováni ke dni 1. 4. 2021. OSSZ následně žalobce vyrozuměla o možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání platebního

výměru. Žalobce svého práva využil a ve vyjádření setrval na tom, že podmínky podle zákona o prominutí pojistného splnil. Následně OSSZ vydala prvostupňové rozhodnutí, kterým žalobci vyměřila dlužné pojistné ve výši 226 965 Kč a dopočtené penále za dlužné pojistné ve výši 52 895 Kč. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, kdy odvolací námitky jsou víceméně shodné s námitkami uvedenými v žalobě. Žalovaná v odůvodnění rozhodnutí o odvolání uvedla mimo jiné, že pojem „zaměstnavatel“ je nutné vykládat optikou § 3 písm. a) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), podle kterého se zaměstnavatelem rozumí právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, jakož i optikou zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění (dále jen „zákon o sociálním pojištění“), který v § 3 odst. 1 písm. a) obsahuje shodnou právní úpravu. Žalovaná v napadeném rozhodnutí též odkázala na podmínky přiznání prominutí podle § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného a uvedla, že jelikož žalobce neměl v březnu 2020 žádné zaměstnance v pracovním poměru, nelze srovnání s březnem 2020 vůbec provést podle písm. b) předmětného ustanovení, stejně tak v případě úhrnu vyměřovacích základů podle písm. c). Tento názor žalovaná podpořila matematickým zdůvodněním o nemožnosti dělení nulou. Žalovaná se v rozhodnutí odkázala také na důvodovou zprávu, ze které podle ní vyplývá, že smyslem zákona o prominutí pojistného je umožnit zaměstnavatelům zachování zaměstnanosti svých zaměstnanců. Jednou z nosných myšlenek uvedeného zákona by mělo být udržení co nejvyšší zaměstnanosti, která bude nápomocna k obnovení ekonomického růstu.

6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž byl vázán skutkovým a právním stavem v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
7. Podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o prominutí pojistného, nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, činí v posledním dni kalendářního měsíce aspoň 90 % počtu těchto zaměstnanců v posledním dni března 2020.
8. Podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o prominutí pojistného, nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíc činí aspoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020.
9. Podstata posuzované věci stojí na právním výkladu zákona o prominutí pojistného. Konkrétně je rozhodná otázka možnosti aplikovat prominutí pojistného za měsíce červen, červenec a srpen 2020 vůči zaměstnavatelům, kteří v měsíci březnu 2020 neměli žádné zaměstnance. Již úvodní ustanovení § 1 odst. 1 zákona o prominutí pojistného nastiňuje účel předmětného zákona, který upravuje jako kompenzaci některých hospodářských následků souvisejících s výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistné“), které jsou podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení povinni platit zaměstnavatelé jako poplatníci pojistného za červen, červenec a srpen 2020. Prominutím pojistného se pak rozumí snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele podle § 3 zákona o prominutí pojistného. Ustanovení § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného stanovuje pod jednotlivými písmeny podmínky pro přiznání nároku na prominutí pojistného, jejichž splnění zákon předpokládá kumulativně. Z hlediska nyní projednávané věci je rozhodný

výklad podmínek pod písm. b) a c).

10. Krajský soud v Ostravě se totožnou právní otázkou zabýval již ve svém rozsudku ze dne 1. 12. 2022 sp. zn. 25 Ad 10/2021, který nabyl právní moci dne 21. 12. 2021. V nyní souzené věci neshledal krajský soud žádné skutkové ani právní důvody pro to, aby se od závěrů vyslovených v označeném rozsudku jakkoliv odchýlil.
11. Krajský soud považuje za podstatné vyložit uvozovací větu k § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného, o tom, že *„nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže (...)“* Krajský soud se ztotožňuje s názorem žalované, že zaměstnavatele a zaměstnance je nutno chápat ve smyslu definice obsažené v § 3 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pojistném na sociální zabezpečení, neboť zákon o prominutí pojistného upravuje tutéž oblast právních vztahů. Zaměstnavatelem se podle tohoto ustanovení rozumí *„právnícké nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance (...)“*. Žalovaná považuje za nezbytnou podmínku prominutí pojistného, aby žadatel byl zaměstnavatelem po celou dobu, na kterou se zákon o prominutí pojistného vztahuje, včetně měsíce března 2020. Takový požadavek však z citovaného textu dle názoru krajského soudu nevyplývá. Zákon sice předpokládá, že jen zaměstnavatel může uplatňovat prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele, což v sobě z logiky věci zahrnuje i podmínku, aby byl zaměstnavatelem v měsíci, za který prominutí žádá. Krajský soud však nespatřuje důvod v tom, aby musel být zaměstnavatelem i v měsíci březnu 2020. Uvedené se pojí i s otázkou, zda žadatel musí mít v březnu 2020 alespoň jednoho zaměstnance, jak tvrdí žalovaná. Ani s tím se krajský soud neztotožňuje. Jak již bylo zmíněno, podmínkami pro přiznání nároku na prominutí pojistného dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o prominutí pojistného jsou jednak udržení poměrného stavu zaměstnanosti u zaměstnavatele k poslednímu dni v měsíci, za který uplatňuje prominutí oproti poslednímu březnu 2020, a jednak dle § 2 odst. 1 písm. c) téhož zákona udržení úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíc, za který uplatňuje prominutí oproti úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020. Za užití jazykového výkladu na výše uvedené ustanovení lze dojít k závěru, že zákon stanovil podmínky pro přiznání nároku na prominutí pojistného tak, aby nedošlo v porovnání s březnem 2020 k podstatnému snížení zaměstnanosti u zaměstnavatelů a zároveň nedošlo ani ke snížení mezd, které se odráží ve vyměřovacích základech. Avšak v případě, kdy je počet zaměstnanců v březnu nulový a v měsících, za které se prominutí žádá, vyšší než nulový, je toto splněno. Také výkladem podle smyslu a účelu zákona lze dojít ke stejnému závěru. Zdejší soud má za to, že tento výklad lze opřít o důvodovou zprávu k zákonu o prominutí pojistného, podle které je účelem zákona podpora zaměstnavatelů spočívající v dočasném snížení plateb odváděných na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Motivací zákonodárce bylo zabránit negativním vlivům na zaměstnanost, udržet zaměstnanost a v co nejvyšší míře omezit potřebu propouštění zaměstnanců. V důvodové zprávě k § 2 odst. 1 písm. b) zákona o prominutí pojistného je uvedeno, že: *„Program podpory zaměstnavatelů má za primární cíl udržet co nejvyšší zaměstnanost, která pak bude přispívat k obnovení ekonomického růstu. Navrhuje se proto udržení zaměstnanosti alespoň na úrovni 90 % stavu před pandemií; výchozím měsícem pro porovnávání počtu zaměstnanců bude březen 2020.“* Podobně je tomu i v případě podmínek zachování úhrnu vyměřovacích základů. Krajský soud má za to, že situace, kdy nedojde ke snížení počtu zaměstnanců a úhrnů vyměřovacích základů, tak i situace, kdy tyto vzrostou, zcela jistě smyslu a účelu zákona odpovídá. Zvyšování počtu zaměstnanců a výše úhrnu vyměřovacích základů totiž nepochybně přispívá k udržení co nejvyšší zaměstnanosti, jakož i k ekonomickému růstu. Soud neshledává logický důvod, proč by měl

zákon odpírat tento benefit zaměstnavatelům zvyšujícím počet svých zaměstnanců. Pokud je totiž smyslem zákona o prominutí pojistného zabránit negativním důsledkům šíření koronaviru na zaměstnanost, pak tomuto smyslu zvýšení zaměstnanosti zcela určitě odpovídá. Jestliže žalobce počet svých zaměstnanců oproti březnu 2020 nesnížil, ale naopak zvýšil, když v březnu žádné zaměstnance neměl, a stejně tak učinil, pokud jde o úhrn mezd, tak byl účel a smysl zákona naplněn.

12. Závěrem soud poznamenává, že za situace, kdy bylo možné prominutí pojistného poskytnout zaměstnavatelům v případě nárůstu zaměstnanců, neshledal důvod k tomu, aby bylo rozlišováno mezi žadateli, kteří v březnu 2020 měli být jediného zaměstnance a tím naplnili shora citovanou definici zaměstnavatele, a mezi těmi, kteří v předmětném období neměli žádného zaměstnance, přičemž nové zaměstnance zaměstnali až později, nejpozději v měsíci, za který prominutí pojistného žádali, jako tomu bylo i v případě žalobce. Obě shora uvedené skupiny naplnily podmínky zákona, a to tak, že jsou zaměstnavateli v měsíci, za který žádají prominutí pojistného, neboť počet jejich zaměstnanců ani úhrn mezd za totéž období se nesnížil pod 90%.
13. Soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že žalobce splnil podmínky zákona o prominutí pojistného a měl na jeho prominutí nárok v souladu s § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona o prominutí pojistného. Při posuzování splnění podmínek podle písm. b) a c) nelze dle názoru soudu pouze formalisticky vycházet z matematické nemožnosti dělení nulou. Žalovaná se měla v případě pochybností plynoucích z jazykového výkladu zaměřit i na zjevný smysl zákona, kterým byla podpora zaměstnavatelů v udržení, nebo dokonce navýšení pracovních míst, což mělo přispět též k obnově ekonomického růstu.
14. Z důvodů shora uvedených krajský soud napadené rozhodnutí zrušil v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem vysloveným soudem v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Ve věci bylo rozhodnuto bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s.
15. Vzhledem k tomu, že v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, které sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a dále z nákladů právního zastoupení, a to za dva úkony právní služby po 3 100 Kč a dvakrát režijní paušál po 300 Kč za každý z těchto úkonů (§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v platném znění). Náklady právního zastoupení byly zvýšeny v souladu s § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku, kterou je zástupce žalobce povinen zaplatit na DPH, tj. na 8 228 Kč. Celkové náklady žalobce pak představuje částka 11 228 Kč. Krajský soud nepřiznal žalobci jako účelně vynaložené náklady spojené s podáním repliky doručené krajskému soudu dne 6. 6. 2022, neboť obsahuje pouze stručnou rekapitulaci dřívějších žalobních tvrzení.
16. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „o. s. ř.“) zavázal soud žalovanou k úhradě nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů k rukám zástupce žalobce (ust. § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s.). Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ust. § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť ji má za přiměřenou možnostem žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 12. října 2023

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu